

Fornyings-, administrasjons- og
kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref.:

Vår ref.: 2012/761

Dato: 17.12.2012

Høring fra Finansdepartementet – NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser

Konkurransetilsynet viser til e-post fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) av 16. oktober 2012 vedlagt høringsbrev fra Finansdepartementet om *NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser*.

Konkurransetilsynet har følgende kommentarer til *kapittel 7 Netto ringvirkninger av samferdselsprosjekter*.

Økt konkurranse som følge av bedre transportmuligheter

I *NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser* drøftes bl.a. hvordan gevinster ved transportinvesteringer bør behandles i samfunnsøkonomiske analyser, herunder nyttevirkninger som i dag i liten grad inngår som prissatte effekter i samfunnsøkonomiske analyser.

I en rekke saker griper Konkurransetilsynet inn i lokale markeder på grunn manglende konkurranse. Fra 2004 og frem til i dag har tilsynet grepet inn i 28 fusjonssaker hvorav 10 er i lokale markeder. I avgrensningen av de geografiske markedene er reisetid den viktigste faktoren. Transportinvesteringer som reduserer reisetiden vil normalt utvide markedet og føre til flere aktører og økt konkurranse innen det relevante markedet. Gevinstene på grunn av økt konkurranse kan være betydelige. Konkurransetilsynet mener denne gevinsten må komme med i beregningene av den samfunnsøkonomiske nytten av transportinvesteringene.

Utvalget vedgår at ufullkommen konkurranse kan være en kilde til netto ringvirkninger. Men utvalget mener imidlertid at i de fleste tilfeller vil ikke endringer i transportmulighetene i Norge påvirke graden av ufullkommen konkurranse og at dette således er en begrenset kilde til netto ringvirkninger av transporttiltak i Norge i dag. Uten noen nærmere begrunnelse kommer utvalget dermed til at de ikke kan si at effekten av ufullkommen konkurranse er av vesentlig betydning for den samfunnsøkonomiske netto nytten av transportprosjekter. Konkurransetilsynet er uenig i denne vurderingen. Konkurransetilsynet mener gevinstene på grunn av økt konkurranse kan være betydelige og må reflekteres i en konkret vurderingen av den samfunnsøkonomiske nytten av de enkelte transportinvesteringene.

Marginal utbedring av eksisterende veier versus nye kommunikasjonsårer

I drøftingen av metoden for vurderingen av den samfunnsøkonomiske gevinsten av et samferdselsprosjekt tar utvalget utgangspunkt i en økonomi i generell likevekt uten markedssvikt. I et slikt marked er det tilstrekkelig å se på de direkte virkningene av samferdselsprosjektene. Konkurransetilsynet mener at for små prosjekter – det vil si utbedringer av eksisterende veier – vil dette være en samfunnsøkonomisk korrekt metode. Men for store prosjekter – slik som bygging av helt nye veier som utløser vesentlig endringer i kommunikasjonsmønsteret – vil en slik marginalbetraktning være utilstrekkelig, og særlig utilstrekkelig om en også står overfor markedssvikt i andre markeder i den berørte regionen.

Produktivitet og stordriftsfordeler

Utvalget mener det er vanskelig å identifisere sammenhengen mellom bystørrelse og produktivitet, og vil derfor ikke anbefale at en legger en slik sammenheng til grunn når et prosjekt skal vurderes. Men siden teorien gir grunn til å tro at det er en positiv netto ringvirkning av samferdselsprosjekter i byområder, anbefaler utvalget at det gjøres en tilleggsanalyse av store prosjekter i tilknytning til byområder. Konkurransetilsynet vil her poengtere at slike tilleggsanalyser ikke må begrenses bare til byområder, men også for prosjekter som knytter flere sentra eller regioner sammen, eller på annen måte kan bidra til å utvide markedene.

Med hilsen

Christine Meyer
Konkurransedirektør

Linda Orvedal
Sjeføkonom